

ROLIA

AL PARTIDULUI NAȚIONAL TĂRĂNESC

Redacția și Administrația:

Orăștie Str. Gh. Barițiu Nr. 1.

Apare săptămânal sub îngrijirea unui comitet de redacție.

Director: Dr. Alex. Herlea

ABONAMENTE:

pe 3 luni . . . . . 30 lei — pe 6 luni . . . . . 60 lei
pe 1 an . . . . . 120 lei pentru Inst. și Aut. 500 lei
Pentru țărani 50 lei pe anul întreg.

Exemplarul 2 Lei.

AMOK.

Voivodul dela Cluj al frontiştilor sau cum îl numesc ei: *președintele suprem* al lor, deprins a emite câte-o ironie sarbădă, aruncă asupra noastră, a pretinilor și colaboratorilor sei politici de ieri, cari l-am făcut tare și mare. — câte-o vorbă nechibzuită. Așa în interviuul acordat de d-sa ziarului „Universul”, spune, că unii dintre conducătorii partidului nostru național țărănesc sunt cuprinși de starea de nervoză, numită pe insula lava „Amok”, care îi face, să uzeze și abuzeze de ori ce mijloace pentru a ajunge la mult doritul Cașcaval al puterii. Și ceace e mai curios, fűhrerul frontului face aceasta ironie imediat după ce în propoziția premergătoare cu peptul înflat o spune lumii întregi, că, „Frontul Românesc își poate asuma răspunderea guvernării în orice moment (mi place, când purecele — tușește, Nota culeg)

Că d Vaida, pățimaș și fudul, cum e, a căutat, să ne arunce o vorbă de ocară cât mai grea, reesă din cuvântul „Amok”, care are un înțeles mult mai peiorativ decât i-dă d Vaida, dsa însă a căutat o atenuare a sensului, probabil îngrozindu-se și dsa de bruscare, ce ni-a destinat.

Amok sau în limba malaică *meng amok* se numește acel om, care cuprins de o patimă sau sub imperiul unei emoții puternice își iasă din fire, scoate cuțitul, o ia la fugă și în cale ucide sau lovește orbiș pe oricine-i stă înainte așa, cum face nebunul furibund în cel mai înalt grad.

Dar să examinăm, pe care parte e amokismul?

Dl Vaida nu va putea îmbeta cu apă rece pe nimenea, că dsa ar fi avut vreun just motiv de a produce ruptura ușoratică și păcătoasă, chiar criminală, în partidul în care dsa nunumai, că și a trăit în treg traiul politic de până acum, ci a fost un frunteș între fruntași și a purtat chiar demnitatea de president al lui și a fost primministru de repețite ori, eșit din acel partid.

Nu vom arăta aci urmările funeste, cauzate de ruptura dsale vom spune doar atât, Că nici o sfășiere de până acum n'a

produs așa o răsturnare funestă în Ardeal atât în domeniul politic cât și în cel social și moral. Suntem ca o mare despicată, la mijloc cu un abiz nemăsurat iar sufletește învrăjbiți și indușmăniți de moarte. Dl Vaida are răspunderea înaintea conștiinței sale, înaintea țării și a istoriei pentru această operă herostratică, prin care a aprins biserica concordiei noastre, a românilor de dincoace de Carpați.

A vrut d. Vaida să liciteze în patriotism și naționalism? Unde i-a fost pedeca, care să-l fi stânjenit de a și desvolta concepția sa politică în cadrul partidului, natural supunându-se criticei acestuia? Dar nu aceasta îl durea pe d. Vaida. Răul zace în firea dsale înăscută, pe care însuș a caracterizat-o, că e „răzvrătită” iar cei de firea aceasta sunt indisciplinabili. Dsa a spus o la Brașov unui ziarist: „Sunt oameni, cărora le vine pofta de mâncare după vârsta de 60 ani”. Pofta de mâncare a dsale însemna dărâmare sau cum a zis prietenul dsale de cruce dela Orăștie, verificatul iresponsabil Aurel Vlad, — să-l sdrobească pe Iuliu Maniu și să câștige pe partea sa organizațiile din Ardeal și Banat pentru a prinde ahtiatul cașcaval al puterii.

Iată, cine e amok, căci a dărâma pe Iuliu Maniu, în adevăr este amokism în cea mai sălbatecă și cea mai perversă accepție a Cuvântului.

Devenit amok, d. Vaida a luat o razna prin țară cu pumnalul în mână decretând moartea și a partidului național țărănesc și a minoritarilor dar și a linștei țării, pe care căuta, să o răstoarne în toate așezămintele ei. Era chemat, să facă aceasta, căci ceace i-s'a zis contelui Ștefan Tisza, i se poate aplica și dsale: d. Vaida are două mâni stângi.

Da, partidul național țărănesc vrea, să vină la putere, dar nu împins și stăpănit de amokism. El revindică puterea în virtutea voinței țării, în virtutea forței politice, ce reprezintă și în virtutea admirabilului nou program al seu, la care d. Vaida pretinde, că a colaborat și d-sa. Noi deci nu facem cașcaval

pentru cașcaval ci urmăm numai ceace este în firea dreptului și în concepția Constituționalismului. Preceptele constituționalismului vor fi respectate numai venind acest partid la putere. Să fie liniștit d. Vaida, că dacă dsa ar reprezenta un partid politic mai mare și mai viguros decât al nostru și ar avea un program posibil pentru viața noastră de stat, noi i am ceda cu tot cavalismul cașcavalul puterii.

Noi luptăm pentru Curățenia vieții noastre constituționale și parlamentare vrând, să zdrobim hydra dela Lerna, ce stă între Rege și Națiune iar d. Vaida și-a uitat de această hydra periculoasă, Dsa și-a ales partea cea comoadă: să ajungi la putere pe ușa lăturalnică a bizantinismului neșinând seama, că această ușă e cea a rușinei, căci înainte de a-i trece pragul, trebuie, să te desbraci și să îți jertfești orice demnitate de bărbat de stat.

Noi vrem, ca d. Vaida sau alt primministru să nu mai pățească, ceace a pățit dsa în Noembrie 1933, când cu cădere d-sale istorică dela guvern, ci să ajungă la putere în condițiile constituționalității iar când ar fi, să cadă, căderea să se producă iarăș în condițiile Constituționalității.

Noi scoatem castanele din foc și pentru d. Vaida, care cunoaște prea bine greul luptei, ce am angajat, dsa însă în loc, să fi rămas în partid, solidarizat cu noi, cu o lipsă desăvârșită de elegantă și camaraderie, ne aruncă cea mai grosolană grobianitate, că suntem amoki. pe cari numai furia boalei de a câștiga puterea îi mână în Cruciada de a elupta odată respectul Constituției.

A propos de declarația așa de grozavă a dlui Vaida, că dsa e gata cu frontul d-sale, să-și asume răspunderea puterii în orice moment, i adresăm rugăminte. că atunci, când își va compune cabinetul, — să nu uite cumva de prea devotatul dsale amic Aurel Vlad dela Orăștie, cel decorat de doctorii specialiști cu certificatele iresponsabilității, Dl Vlad va duce cu sine ca aport marca dela Purkesdorf a lipsei uzului rațiunii astfel va crea pentru guvernul dlui Vaida admirabila posibilitate de a governa — fără răspundere.

Dr. Justin Pop.

Statul trebuie să fie al celor cari muncesc.

Statul țărănesc va fi ca o pânză frumoasă și bogată unde fiecare își va țese motivul său și țărănul, și meseriașul, și intelectualul și Măria Sa Vodă.

ION MIHALACHE.

O declarație a dlui Dr. Socol

În legătură cu amânarea manifestației dela 14 Noembrie d. dr. Socol, vicepreședintele regional P. N. T. și președ. org. Cluj a făcut următoarele declarații:

Delegația Permanentă a partidului național țărănesc în urma audiențelor dlor Ion Mihalache, președintele și dr. N. Lupu, vicepreședintele partidului, la Suveran, a consimțit la o amânare a manifestației dela 14 Noembrie.

Toate dispozițiile luate în vederea acestei manifestații se mențin întocmai, în vederea eventualei necesități de a se ține adunarea la o altă dată, ce se va fixa ulterior dacă va fi lipsă.

Prin această hotărâre, lupta partidului național țărănesc împotriva guvernului Tătărescu și a partidului liberal, nu a încetat. Dimpotrivă, se va duce cu mai multă energie și cu mai multiple mijloace până la înlăturarea dela cârmă a partidului liberal, care a distrus economia țării, a ruinat Statul și a nimic ordinea.

Dl Goga a primit 20 milioane dela guvernul liberal

Ziarul „Dreptatea” arată că i s'au dat dlui Oct. Goga 20 milioane lei, pentru organizarea contra-manifestației dela 14 Noembrie împotriva național țărăniștilor. Suma de 16 milioane a fost dată pentru regisarea contra-demonstrației, iar d. Goga a primit 4 milioane în schimbul scrisorii sale de renunțare.

Ziarele „Dreptatea” și „Zorile” soamează pe primul ministru să dea un comunicat în această afacere. „Dreptatea” publică faptul cu litere grase dând amănunte asupra modului cum a decurs târgul.

Se afirmă că primul ministru, care cunoaște târgul, nu știa la un moment dat, că d. Goga primise o parte din bani și a cerut dlui Inculeț, — după ce partidul național țărănesc renunțase la demonstrația dela 14 Noembrie — să nu se plătească banii. Or, în acel moment, d-nul Inculeț plățise cele 16 milioane și primul ministru nu a reușit să salveze nici cele 4 milioane, întrucât d-nul Inculeț, fără să țină seama de avizul primului ministru, a numărat și cele 4 milioane lei.

Cu arma la picior

Care este poziția noastră față de liberali și ce este cu adunarea dela București.

Sub acest titlu în gazeta „Patria” a apărut un articol de fond din care cetitorii noștri pot vedea clar care este poziția partidului nostru față de liberali și ce însemnează amânarea adunării dela 14 Noembrie dela București.

Comunicatul partidului național-țărănesc a produs o explicabilă senzație în toată țara.

Tocmai de aceea trebuie să prezicem că suspendarea adunării dela 14 Noembrie nu înseamnă încheierea păcii cu guvernul, care a fost declarat „dușman al patriei”! Lupta

merge înainte! Pe toate căile și cu toate energiile. Continuăm să strângem lațul, parcă nimic nu s'ar fi întâmplat. Numai cu privire la măsura supremă, la lovitură de grație, adunarea demonstrativă a forței și a vijeliei noastre, am acordat un termen de așteptare, constatând că situația politică este de așa natură încât guvernul este prea putred, prea sfârșit, prea slabănog, ca să nu se prăbușească dela sine!

Cine a greșit împotriva țării își va lua pedeapsa. Incontestabil va veni sfârșitul așteptat!

Paradisul Frontului Românesc

de: L. I. D. Dănărescu.

Nu de mult pe aceste platurile frumoase ale Hunedoarei a început să bată vântul Frontului Românesc.

Acest Front e condus pe platurile frumoasei Hunedoara de falnicul și neîntrecutul luptător de sub era Austro-Ungară Dr. A. Vlad, al cărui memorie și capacitate, nu voesc ca eu să o apreciez ci o las la aprecierea altora, și chiar la a D-sale apreciere, care singur voiește să dovedească în procesul No. 1314/935 al Curții de Apel din Timișoara, că mai mult ca 12 ani a fost lipsit de uzul rațiunii (bolnav mintal) așa că nu și-a putut da seama asupra contractelor încheiate cu adversarii săi.

Deci Dr. Vlad care în acelaș timp a purtat multe demnități și a luat mari răspunderi asupra sa, ca Ministru al Cultelor și Artelor, al comerțului și Industriei și ca deputat de Hunedoara, azi dovedește în justiție că în acelaș timp a fost lipsit de uzul rațiunii (mintal) iar în adunările sale vaidiste care le ține' sbeară în gura mare căci dânsul a fost acela care a făcut cutare și cutare fapte bune cât timp a fost ministru și deputat, adică insinuă că ar fi avut deplină capacitate de a judeca. — Da fi dau dreptate d-lui Vlad, dar atunci dânsul care strigă căci voește numai dreptate, la ce a introdus în justiție aceste certificate pe baza cărora voește să câștige procese de milioane și ducând în eroare forurile juridice, călcând astfel dreptatea.

Dacă intradevăr a fost așa cum dânsul dovedește cu acele certificate, cum poate spune căci a făcut fapte bune, deoarece numai astfel de fapte nu poate face un om bolnav mintal și dacă dânsul susține căci numai până la 1933 inclusiv a fost lipsit de uzul rațiunii, cu ce ne poate dovedi căci dela această dată a devenit normal, documentele și faptele dovedesc astfel:

1. În timpul cât dsa a fost ministru și deputat, și-a dat concursul și a stăruit că cu bani și cheltuelile statului român să studieze în străinătate copiii prietenilor săi intimi, da! ar fi fost o faptă de binefacere dacă ar fi ajutat pe copiii de țărani lipsiți ca materialicește de a putea studia și nu pe a acelora (care se joacă cu luxul, își petrec vara la băi și dispun de averi de milioane).

Deci pe aceia cari puteau studia în străinătate pe spesele lor proprii.

2. Oare nu d-sa a fost acela care a fost contra legii de reformă agrară, adică acela care nu a voit exproprierea marilor moșii grofești și împroprietărirea țărănilor. Da aceasta cred căci a făcut-o din interes personal pentru ași salva frumoasa avere ce o are la Bobalna. Deci dânsul (care spune căci de dragul țărănimii și

pentru binele țărănilor umblă și ține conferințe și pentru a le face dreptate voește căarma acestei țării, de ce nu și atunci i-o fost drag de țărani și să fie pentru această lege și nu contra ei, cerând dânsul personal împroprietărirea țărănilor.

3. Atunci când țărănimia era pe pragul prăpastiei și al ruinei fiind îngropată în datorii de unde nu mai avea nici un loc de salvare decât conversiunea, al cărei autor a fost guvernul Iorga-Argetoianu și dela care a rămas ne pusă în aplicare părăsind guvernul acest partid, luând puterea part. Național-Țărănesc și din care guvern făcea parte și d-l Vlad. Oare nu a fost dânsul acela care a sberat în parlament și în conferințe publice căci e un dezastru Leg. de Conv. o Dat. Agr. și cerea abrogarea ei pe orice țărâm.

Da înțeleg și eu că era și este un dezastru această lege pentru Banca d-sale „Ardeleana”.

În primul rând, de când a luat ființă această lege nu a mai putut scoate și vinde prin licitație averile datorișilor ei, care în mai totdeauna rămăneau în proprietatea băncii.

În al doilea rând această lege prevedea o camătă fixă și destul de convenabilă pentru datoriși, așa căci banca nu mai putea încasa interesele de 20—30% ca înainte de apariția ei.

Iată pentru ce a fost d-l Vlad contra acestei legi, și nu, deci decum a voit abrogarea ei pentru binele țărănilor, așa după cum susține ci pentru interesele sale proprii.

Deci până aici am arătat iubii cetitori câteva din „Faptele dlui Dr. Vlad, iar mai departe vă arăt ce voește să mai săvârșească dacă va ajunge la căarma țării.

Programul Frontului Românesc este următorul:

1.) Înlăturarea tuturor minoritarilor din orice funcție.

E un punct foarte potrivit în situația de azi a acestei țări, dar deoarece și așa sunt puțini minoritari în serviciile statului; picând majoritatea la examenul de limba română și aceștia sunt bătrâni așa căci încurând vor ieși la pensie și ne vom scăpa în mod cinstit de ei, la ce să-i dăm afară și totuși să fim obligați să le dăm pensie.

Atunci ne vom vedea cu un deficit și mai mare în bugetul Statului plătind și pensie acelora minoritari și plătind și noi funcționari în localități, cu toate căci aceștia mai puteau face serviciul.

Deci vedeți la ce rezultat ne-ar duce numărul D-lor Vlad și Vaida și ce rezultate am obține în urma aplicării lui.

Di Vlad introducă mai înainte numărul în indeprinderile pe care dânsul le conduce și anume:

În vara anului crt. la Băile Geogiu propr. Băncii „Ardeleana” restaurantul și cafeneaua au fost închiriate unui minoritar câștigând acesta o frumoasă sumă de pe urma d-lui Vlad și nu un Valach așa cum dânsul susține.

Tot la aceste băi frizeria a fost încredințată unui minoritar ungar care însă a câștigat destul de bine de pe urma acestei bănci Valache.

Iată numărul introdus în adevăratele sale proporții (așa după cum înțelege dl Vlad).

Di Vlad și Vaida introducă mai înainte numărul în întreprinderile de care dânsii dispun personal și cu un cuvânt la d-lor acasă și pe urmă sbiere în gură mare la adunări căci ei vor moartea minoritarilor. Sau de cei de care dânsii dispun și-au uitat: Doamne iartă-le căci nu știu ce fac.

Unul din punctele programului dlui Vlad este:

Ridicarea (luarea) votului universal dela toți aceia care nu îndeplinesc condițiunile prevăzute de programul său.

Vă să zic: D I Vlad voește să ridice dreptul de vot dela toți aceia care au luptat pe front și și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului național, adică înfăptuirea României Mari și dela aceia ai că or copii, frați sau părinți nu s'au mai întors din tranșee, ci și-au dat sufletul cu speranța căci cel puțin copii frații sau părinții vor beneficia de

toate drepturile cetățenești și politice în noua Românie pe care ei numai o voiau.

Iar acum iubii cetitori se ridică Dr. Vlad și voește să vă ieie acest drept de a vă pune voi guvernatori, fiindcă un guvern e pus după voința voastră a maselor de jos, adică al vostru al țărănilor care sunteți 80% din locuitorii acestei țări, voi sunteți aceia care puneți la conducerea acestei țări un partid, dar tot voi sunteți aceia care îl răsturnați când voi voiiți.

Di Vlad strigă căci e o faptă de binefacere ridicarea acestui drept. Inșă e cu totul altfel.

Dacă din fiecare comună ar avea drept de vot numai 2—4 persoane (așa cum dl Vlad zice), atunci cu siguranță căci d-sa în continu ar fi parlamentar, deoarece cu bani strânși dela țărănimie de către banca „Ardeleana” prin cametele mari ce le-a încasat această bancă, dl V. ad care dispune personal de acest institut bancar ar putea să plătească cu bani grei pe acești alegători pentru a vota cu d-sa.

Iar dacă votul nu va mai fi secret ci verbal (așa cum dânsul susține) atunci d-sa ar putea ști precis cine nu a votat cu dânsul și cunoscându-i se va răzbuna pe ei.

Deci la aceste rezultate ne va duce Programul Frontului Românesc de sub șefia D-lor Vaida și Vlad.

De-o cam dată atât, și sper căci încurând voi avea ocazia să dau țărănimiei lămuriri și mai clare și amănunțite.

Renghet, (Geoagiu) la 12 No. 1935.

Luca I. Dan Dănărescu.

grija școlii.

Paradoxe școlare și culturale în statul de azi

de: Gh. T. Dumitrescu.

Publicăm mai jos din confratele „Măine” ziar al tineretului național țărănesc din Capitală, articolul de mai jos, al dinstinsului nostru coleg bucureștean Gh. T. Dumitrescu.

Statul român actual de structură formală burghezo-capitalistă, a cărui primă prezentare s'a făcut prin constituția de la 1866 copiată în grabă după cea belgiană, își are în fundamentul său formal, politic și etic, câteva principii, care-l arată ca un tot specific.

Dela început, caracterul economic al acestui stat s'a distins prin predominarea notei „afaceriste” comerciale, susținut din punct de vedere politic de pătura socială nouă pe atunci „burghezia”.

Tentința aceasta individual afaceristă, nu se putea desvolta decât sub postularea unei anumite libertăți doctrina lui „laissez-faire”.

Desigur „burghezia” română nu-i născută prin constituția dela 1866. La această dată, ea ajunsese la o dezvoltare (între 1820—1866), încât reușise să își impună pretențiile politice și de dominație socială. Burghezia noastră a fost susținută în toate acestia, de burghezia capitalistă apuseană, a cărei fică este, și care, pentru capitalul său financiar și comercial găsisse deopotrivă bogății de exploatat și piață de desfacere a mărfurilor sale în Țara Românească.

Pe această bază burghezia noastră mărindu-și până azi, treptat, corpul său, deopotrivă din elemente streine — care veneau odată cu capitalul și mărfurile — din elementele clasei boierești și ciocoiești autochtone, ca și din clasa mijlocie de meseriași și negustorii de prin țăr-

guri și orașe, a reușit pe încetul să-și continue statul său de azi, cu o justiție și structură eti-culturală, după lumea sa și a intereselor sale.

Țărănimia însă, dela început nu a putut avea un loc de dreptate în acest stat, suportându-l greu, exoloatată atât în procesul muncii, cât și în al consumației.

Nu putem să înțelegem nimic din ceiace se întâmplă și apare în acest stat, decât raportându-l la totalitatea sa.

Școala în genere, dela școala primară până la universitate, fac parte integrantă din structura acestui stat: Criza școlii e în corensondență cu criza economică a regimului burghezo-capitalist.

Dela început, doctrina lui „laissez-faire” afaceri a fost atașată la baza domeniului școlar cultural

Mirabeau, pion al mării revoluții a burgheziei franceze, spunea des- învățământ: „A învăța este un soi de negustorie”. În acest sens, principiul libertății în învățământ era spiritul lui „laissez-faire” transplantat din domeniul economic.

Cum s'a manifestat această concepție și în domeniul școlii, al culturii — o putem judeca în fața rezultatelor sale paradoxale de azi.

În statul burghezo-capitalist, deoaparte s'a decretat libertatea formală a învățământului, pe de alta însă, marea masă a Poporului sărac nu putea să învețe, fiindcă după concepția generală burgheză, în pregătirea culturală trebuie ca individul să pună în joc un capital — și îl pune cine are, — pentru ca apoi să-i culeagă roadele. Asimilarea științei celei mai vaste, în genere, țintește la scoaterea capitalului cheltuit cu cât mai mari dividende. Principiul formal al libertății învățământului, care în statul burghez a însemnat: învețai cine are bani și cum poate, a dus și aci la anarhie, la nimicirea forțelor psihologice în concurență neegală și la analfabetism.

(Continuare în Nr. viitor.)

Conducătorii nostri vor vizita județul

Să-i așteptăm cu toții în zilele de 21—22—23—24 Noembrie

Putem de pe acuma anunța iubiiții nostri partizanii de pe sate că în zilele de 21—22—23—24. Noembrie conducătorii partidului nostru din județ vor vizita diferitele plase și comune. — Astfel până acuma se știe numai atât că în ziua de 21 Noembrie 1935 (la Intrarea în biserică) dimineața vor vizita comuna Dobra, iar după masă comuna Zam și Ilia. În zilele de 22 și 23 încă nu se știe sigur programul, se pare că vor vizita Bradul, Baia-de-Criș și Petroșaniul,

iar în ziua de Duminecă 24 Noembrie 1935 va avea loc o adunare politică la Hațeg la care vor lua parte toți conducătorii nostri din comunele din împrejur.

În aceste vizite se va inspecta cum lucrează oamenii nostri și li-se vor explica ultimele întâmplări din viața noastră politică.

Astfel am auzit că oamenii de pe sate sunt tare dornici să-și vadă conducătorii și să audă din gura lor adevărul.

A. B.

De ce se tem liberalii de noi!

Fiindcă suntem un partid de program

În viața noastră de stat partidele luptă între ele de 15 ani tot numai bazându-se pe deosebirile cari privesc simpatia pentru unii sau alții dintre conducători, — pentru pozele unora sau altora dintre ei. — Trebuie să mărturisim că cele mai multe partide și când au venit la putere, au căzut la târguială, uitând de obligațiile ce șiau luat față de țară. — Unul dintre acestea partide este fără îndoială partidul liberal care întotdeauna s'a ocupat în prima linie de căpătuiala partizanilor și pe urmă de interesele Țării.

Deacuma înainte însă s'a stârșit cu sistemul acesta căci partidul na-

țional-țărănesc și-a întocmit un program devenind astfel un partid de program. — În programul nostru am prevăzut toate mijloacele pentru o acțiune de guvernare și în toate domeniile vieții noastre de Stat.

Astfel liberalii se tem că partidul nostru fiind un partid de program va putea arăta țării precis toate gândurile lor de înfăptuire iar ei nu vor putea mai departe să îmbete lumea cu apă rece. Noi vom merge pe linia programului, iar ei nu vor avea pe ce linie să meargă întrucât poporul s'a săturat să-i mai rabde pe linia socotelilor și a afacerilor de partid.

x, y

Un prim răspuns d-lui Dr. Fülepp

Domnul senator Fülepp s-a apucat să facă încercări de stil în limba românească. Fițiuca „Dreptatea” din Deva, de un timp încoace se mândrește tot mai des cu frazeologia demagogică a marelui român din România-Mare.

În numărul 25 din 8/XI numitul domn se războiește cu mine pentru a dovedi că „intensa” (?) dsale activitate publică „desinteresată” nu numai că îl îndreptățește dar chiar îl obligă a se eterniza prin nenumăratele fotografii, căci doar susține că zilnic este pe șantier, pentru control.

Noi îl credem pe cuvânt că este zilnic pe șantier, dar să ne spună dl primar Brâncoveanu ce oare dl Fülepp

în calitate de senator-controlor este atât de vigilent sau în calitate de furnizor al întregului material de scânduri și lemne de construcție ce se întrebuițează la toată întreprinderea?

Azi lumea e nedumerită și nu vede în clar ce rol sau parte și rezpozabilitate au la edificările din Hunedoara diferiții corifei liberali, în curând va veni timpul când se va putea controla întreaga gestiune dela zidirea primăriei, dig și cămin, și atunci se va vedea clar ce și cum au lucrat șefii liberali la Hunedoara.

Aveți puțină răbdare domnilor!

Dr. S. T.

Tribunalul a infirmat mandatul d-lui dr. Ilie Lazăr și totuș a fost arestat

În urma unei dispoziții a Ministerului de Justiție, se știe că procesul celor 8 țărani arestați cu prilejul provocării valachiste dela Sighet, a fost strămutat pe motive de suspiciune la Tribunalul Bihor.

Implinindu-se 30 de zile dela arestarea țărănilor, Secția a IV-a a Tribunalului Bihor de sub prezidenția d-lui Constantinescu, procuror fiind d. Eremia, a avut de judecat reconfirmarea mandatelor.

Tribunalul a infirmat atât mandatul de arestare a dlui dr. Ilie Lazăr cât și mandatele celor 8 țărani.

Au pledat întru apărarea țărănilor dd. avocați dr. Romul Pop, Popa Teodor, și Bârsan Eugen

Parchetul făcând apel.

Dl dr. Ilie Lazăr președintele organizației P. N. T. din Maramureș auzind că cei 8 țărani maramureșeni au fost transportați la Oradea, s'a internut și dsa într'un spital de acolo. Starea d-sale inspiră încă îngrijorări.

Totuș însă s'a lansat un al doilea mandat de arestare contra tuturor și azi sunt arestați din nou frații nostri fruntași.

„ASTRA”

Anunțăm cu plăcere că Asociațiunea culturală „Astra” despărțământul Deva, a decis începerea activității sale culturale prin înființarea unui ciclu de conferințe, serbări etc. — în orașul nostru.

Vom avea plăcerea de a asculta conferințe ținute de cei mai distinși și cunoscuți conferențieri din Cluj, București precum și localnici, — cu cele mai interesante și variate su-

biecte.

Prima conferință va avea loc în ziua de 17 Noembrie a. c. la ora 5 d. m. în sala Casinei Naționale din loc, ținută de Dl medic Dr. E. Caba despre „Ereditate”.

Invităm pe această cale pe toți cetățenii orașului nostru la aceste conferințe instructive, cari și în trecut s'au dovedit a fi necesare și bine frecventate.

Guvernul liberal anunță

asuprire mai mare pentru încasarea dărilor.

În urma faptului că bugetul actual amenință să se încheie cu un deficit de peste două miliarde lei, guvernul a hotărât nouă înăsprire a măsurilor de încasare a dărilor.

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor inspectorilor financiari, punându-le în vedere să examineze de urgență toate debitele de orice natură ar fi, obligându-i ca aceste debite să fie cât mai repede

lichidate, deoarece s'a constatat o scădere în încasarea impozitelor.

În legătură cu această măsură Ministerul de Finanțe a dat eri o decizie prin care suspendă pe ziua de 1 Decembrie toate păsurile și suspendările de execuție acordate de Ministerul de Finanțe sau de alte departamente, dispunând ca imediat după 1 Decembrie să se procedeze la urmărirea.

O punere la punct

Suntem autorizați să arătăm că la adunarea de Duminecă 3 Nov. 1935 Bubi Muntean a fost lovit peste obraz de către dl avocat Victor Savu din Hațeg pe când vocifera și striga, fiind în evidentă stare de ebrietate.

El a venit la adunarea noastră în stare de beție după ce toată noap-

tea a provocat mai multe scandaluri și incidente în hotel „Transilvania” din Orăștie.

Astfel nu mai are loc nici un comentariu și nici un răspuns căci în opinia publică sunt lămurite lucrurile și lumea cinstită știe cu cine are de-a face.

În curând vom începe controlul comunelor

Conducătorii partidului nostru din județ au hotărât că în decurs de cel mult o săptămână vor începe controlul pe comune. Și anume se vor duce în fiecare comună ca să controleze organizațiile din loc, să vadă cum se conduce partidul pe comune. — De-asemena să vadă cum lucrează președintele, cu comitele comunale să vadă cum și-au păstrat credința în partid și să vadă dacă sunt pregătiți ca la momentul venirii noastre la putere să poată prelua conducerea comunală așa după toate recerințele legii.

Multe dintre comune au scris deja

conducătorilor lor ca să hotărască cât mai urgent ieșirea la fața locului, fiindcă poporul este tare dornic să audă cuvântul celor cari luptă pentru dnii Maniu și Mihalache. Astfel conducerea după cum veți vedea într'un alt articol a și hotărât vizitarea mai multor comune în zilele dintre 21 și 24 Noembrie 1935 când timp de patru zile vor trece conducătorii nostri prin fiecare comună din partea locului.

În multe locuri poporul se pregătește să-și aștepte cu mare cinste conducătorii.

Răvaș.

Dl A. Vlad sub anonimul „Junius”, nume plagiat dela un distins ziarist maghiar, care scria pe vremuri admirabili articoli editoriali într'un ziar de frunte din Budapesta, — în ultimul nr. al gazetei sale scrie: „... un om de răspundere cum este d-l A. Vlad, este dator, să lumineze țara și națiunea asupra primordialelor, ce o amenință din cauza politice greșite, pe care o preconizează dl Iuliu Maniu”.

Adecăteala dl Vlad, care însuș a spus-o și a dovedit-o chiar în justiție cu certificatele medicale ale specialiștilor din țară și străinătate, că dsa timp de 12 ani, chiar în timpul, când a fost ministru, deputat etc. deci bărbat de stat cu mari răspunderi, nu a fost la uzul rațiunii astfel își perduse mîntea așa, că nu-și putea da seama de nimic, ce făcea și că boala d-sale este recidivantă, — vine acum și avizează la înalta d sale răspundere patriotică pentru a justifica campania insană, ce-a pornit cu o înverșunare patologică împotriva lui Iuliu Maniu.

La așa un gest latinul zice: *Canis a non canendo*. Și totuș pare, că lucrul își are explicarea. Pentru d. Vlad mirosul de friptură ministerială e un leac fermecător, lndată ce întrezărește, că e nădejde de scaun ministerial, — chiar acum jinduește pe cel al justiției, — mîntea d-sale se limpezește ca prin o minune dela Maglavit și din iresponsabil verificat devine responsabil. Tot așa când lovește în adversarii sei. Altădată însă mîntea i-se întunecă și aleargă pe la renumiți specialiști, să-l certifice, că e lipsit de uzul rațiunii, Bunăoară când e vorba, să plătească, ce datorește în baza unui act contractual, mîntea îl părăsește, voința i-se perde, dispore și capacitatea de a-și concentra orice gândire, e apatic și dat gata nebul. Evident, că potrivit moralului seu, d. A. Vlad preconizează, că e act de nebulie obligamentul de plată făcut în docu-

ment scris, de aceea mai bine se afirmă cap nebul decât ca urmând bunul simț al omului cinstit, să facă plata unor bani, pe cari numamai că i-a pus la buzunar și i-a reținut pe nedreptul, ci i-a investit în acții ale băncii Ardeleana pentru a se face atotstăpânitor la această bancă și pentru a dejuca campania acționarilor malcontenți.

Iată exemplul repulsiv al Harpagonului feudal cu mâinile tremurânde întinse după — argint!

Vorba e însă, că un astfel de tip care orică șarlatanește justiția cu scop de-a scăpa de achitarea obligamentului angajat ori că e iresponsabil în sens psychopatolic, nu are nici un fel de competență, mai puțin cea morală, de a da o sentință, cu răspundere, mai ales asupra acelu om, față de care d. Vlad nu este vrednic nici să-i deslege curelele încălțămintelor, — cum a zis Sf. Ioan Botezătorul.

Gazeta frontistă dela Orăștie ne face aspră dojană, că partidul nostru câștigă aderenți! dintre jidani și alți minoritari. Așa de ex. despre d. Csap dela Orăștie zice, că e bun alături de ceilalți cu soții maghiare, șogori și nemolenii streine și apoi adaugă: „Noi frontul Românesc cu românii, și Național-Tărăniștii cu streinii”. Iar d-na Csap este o distinsă româncă craioveancă.

Înțelegem scrisul gazetei dlui A. Vlad, dar nu știm, cum îl va înghiți marele meșter de cameră de agricultură, binecunoscutul A. Vernichescu, care nici el nu are criteriile pretinse frontiştilor întrucât, bineștiut, soția sa e o neaoșă maghiară, are copii, șogori, și nemolenii streine. S'au dsa este amnestiat dela lipsa condițiilor de frontist? Dacă da, a obținut această amnestie pe motivul, că dsa, și stăpânul seu A. Vlad, amândoi se găsesc în aceeași suferință, în urma strânicului dosar al achetei dela camera de agricultură?

ȘTIRI

Sfințirea Bisericii din Balșa
Duminecă 10 Nov. c s'a sfințit în comuna Aalșa, bisnrica română unită, ridicată prin stăruința preotului Augustin Boca. A luat parte la actul sfințirii un număr de 16 preoți în frunte cu dl protopop Valer Paveloniș și un imens număr al credincioșilor.

Promovare. Dl Octavian Gridan, a fost promovat de doctor în științele politico-economice la Universitatea din Cluj — Felicitările noastre.

Căsătorie. Duminecă în 10 Nov. a. c., și-a celebrat căsătoria religioasă, în Hațeg, Dl Toma Dreghiciu din Orăștie cu D-soara Miși Vasiu. Nași au fost Dl Colonel Vasile Bancescu și D-na și Dl Victor Savu f. primar în Hațeg. Dorim mult noroc și fericire tinerei perechi.

Onomastica Marelui Voevod Mihai. La 8 Noembrie a. c. s'a sărbătorit în toată țara ziua numelui Marelui Voevod Mihai, Moștenitorul Tronului. Tot în acea zi s'a sărbătorit și ziua Sa de naștere. S'au oficiat te-deumuri la biserici.

† **Ilariu Buzdugan.** Anunțăm cu durere încetarea din viață a lui Ilariu Buzdugan directorul fabricii „Ardealul” din localitate. Defunctul a decedat după o lungă și grea suferință în ziua de Sâmbătă 9 Noembrie 1935 dimineața în vârstă de 58 ani. Rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate spre veșnică odihnă în cimitirul ort.-rom. din loc în ziua de Luni 11 Moembrie a. c. fiind condus la locașul de veci de către un numeros public. Ceremonia religioasă s'a săvârșit în asistența tuturor conducătorilor din localitate întrucât defunctul a fost o figură cunoscută și apreciată a societății locale. — Deasemenea au dat onorurile fanfara Reg. 92 inf. întrucât defunctul a fost cavalier al ordinului „Steaua României”.

Pe defunct îl deplâng numeroase rude și numeroși cunoscuți. Astfel este deplâns de soția sa, apoi de familia Baciu, Dr. Șelariu, Dr. Todose și altele cu cari defunctul a fost îndepărtat înrudit.

Prezentăm pe această cale îndurată ratei familiei cele mai sincere condoleanțe.

Ceaiu dansant. Sâmbătă în 16 l. c. va avea loc în sala hotel „Central” un ceaiu dansant aranjat de Societatea femeilor române din Orăștie. Venitul curat este destinat scopurilor de binefacere.

Ministrul de interne al Franței a fost pălmuit. În momentul când d. Frot ministrul de interne al Franței și deputat al partidului radical socialist a coborât din tren în gara Lille spre a lua parte la înfrunerea organizată cu prilejul aniversării armistițiului de către frontul popular a fost pălmuit de un necunoscut.

Agresorul a fost imediat arestat.

Eduard Herriot vine în România. Legația Română din Paris a încunoștințat ministerul de externe al României, că d. Herriot, președintele partidului radical francez, vine la începutul lunii viitoare în țară unde va avea o serie de întrevederi cu oamenii noștri politici. Dela București dsa va pleca la Belgrad.

Abdul Mutalip, a fost condamnat la moarte. Au fost condamnați la moarte 4 oameni, acuzați de propagandă antisovietică. Acuzatul principal Abdul Mutalip făcea de că-

teva luni propagandă în favoarea izlă-mismului în provinciile Urbekiatan și Tagekistan. El trăia ca un pustnic străbătând aceste ținuturi desculț, însoțit fiind de trei discipoli și făcea numeroși adepți chiar din rândurile tinereții comunist. Toți patru au fost condamnați la moarte, iar alți patru discipoli la câte zece ani închisoare.

Verdictul constată că inculpații aveau legături cu o organizație antisovietică dintr'un stat vecin.

Astra la Deva. Despărțământul Astra din Deva își va începe ciclul de conferințe Dumineca 17 Nov. a. c. Va conferența dl dr. E. Caba despre: „Boalele infecțioase și profilaxia lor”.

S'a căsătorit la 108 ani. În localitatea Stanislavov din Galiția s'a celebrat de curând o nuntă a cărei veste a trecut granițele țării. Dece? Iată motivul. Mirele, Un țaran numit Mordachov Cyta are 108 de ani fiind cel mai bătrân țaran din Polonia. Asta este a șasa căsătorie în viața lui. Mireasa numără nu mai puțin de 75 ani.

Asociația pentru emanciparea civilă și politică a femeilor române și-a reluat activitatea de toamnă. O primă preocupare a Asociației este crearea unui curent de a determina pe românce să se înscrie în listele electorale ale primăriei spre a-și putea exercita dreptul de vot la viitoarele alegeri municipale. În acest scop se atrage atențiunea tuturor intelectualelor românce asupra importanței de a-și căuta drepturile lor legale, aceasta cu atât mai vădit că femeile minoritare s'au înscris într'un număr impozant, față de care numărul româncelor este cu totul redus.

Regele George a adresat un mesagiu poporului elen.

Regele George a adresat un mesagiu poporului elen în care spune că chemat fiind să-și reia tronul prin ajutorul lui Dumnezeu și prin voința poporului, se reîntoarce în Grecia fără a fi supărat pe cineva pentru cele întâmplate în trecut. Mesagiul arată apoi că Suveranul este hotărât să respecte respectele regimul constituțional, luându-și ca deviză: „Puterea mea se sprijină pe dragostea poporului meu”. În încheiere mesagiul cere colaborarea tuturor cetățenilor pentru a asigura prosperitatea și fericirea patriei.

Lupta electorală din Anglia. Pasiunea politică a atins paroxismul în circumscripția electorală Seaham, Hardour, unde MacDonald luptă pentru reînnoirea mandatului său.

Lupta este foarte dărză și se concentrează în lozincă: Pentru sau contra lui MacDonald. În cariera lui politică niciodată fostul președinte al consiliului nu a întâmpinat o dușmănie atât de nădăruitoare. Eri seară după ce a luat parte și a vorbit la două întruniri foarte furtunoase, în a treia nu a mai putut lua cuvântul, așa că întrunirea a trebuit să fie întreruptă.

MacDonald are ca agenți electorali pe cele două fice ale sale: Shenja și Isbehl.

Rezultatul plebiscitului din Grecia. Agenția telegrafică elenă publică următoarele rezultate oficiale ale plebiscitului pentru toată Grecia. Pentru regalitate, 1,527.711 voturi. Pentru republică, 32.452 voturi. Voturi nule, 3.3268.

Colțul-vesel Păcală și Tândală

Tândală: Hallo, Hallo măi Păcălici!
Păcală: Da ce fugi așa după mine, parc'aș merge la America?

Tândală: Dapoi cum să nu fug că ție-ți cam place să te ascunzi de mine.

Păcală: Și ce păgubești tu, dacă mă ascund de tine?

Tândală: Cum să nu păgubesc că doară săptămâna trecută mi-ai promis să-mi povestești ce-or pățit și ceilalți domnișori la adunarea din Orăștie.

Păcală: Care domnișori mă?

Tândală: Măi uitucule, d'apoi nu ști că au fost cinci domnișori cari au voit să spargă adunarea la care-au venit domni mari ai partidului național-țărănesc și numai despre doi mi-ai povestit cum și-or luat plata, iară despre ceilalți ai spus că-mi vei povesti în săptămâna aceasta.

Păcală: Măi Tândală, — nu fi și nărod că de tândală ești de-ajuns de tândală, ei n'au vrut să spargă adunarea că oamenii nici nu i-au lăsat să intre la adunare, — iacă sau așezat și ei pela ușa Centralului ca niște huligan și-au încput să zbiere una alta ca la adunări.

Tândală: Mă Pa alic și tu povestea aia cu purecele și cu elefantul?

Păcală: Nu-o știu mă.

Tândală: Atunci întrebă când îl întâlnești pe dl redactor al gazetei să ți-o spună că tare bine să potrivește cu întâmplarea domnișorilor. Și-acum fi bun nu mă mai încurca și spune-mi cum o fost cu ceilalți domnișori.

Păcală: Da lasă-mă în pace că m'am și săturat să mai vorbesc de-aceștia.

Tândală: Nu să poate, musai să-mi spui, fiindcă am auzit că ls tare mă-

nioși și că tot ei sunt de către pădure ca și cum ei ar fi fost ingeri.

Păcală: Vezi că tu nu pricepi politica, — căci doară ei nu de-aia sunt supărați că au mâncat rușine, ci de-aceia că i-or pus la gazetă și-i cunoaște acum tot județul că ce plătesc.

Tândală: Dapoi cum ei nu se așteptau la aceasta?

Păcală: De bună seamă că nu, ei credeau că lor li slobod să facă ori ce norozii și că partidul nost, o să tacă din gură și să le suferă.

Tândală: Nu măi spune? Oare nu ne cunoșteau de când eram împreună? Nu știau ei oare că oamenii partidului nostru nu-s de-aceia cari să le-o suferă și că le-o vor întoarce îndoit?

Păcală: Nu mă Tândală, ei or crezut că fapta aia nu-i nimica, i-ai așa o jucărie, c'au strigat niște vorbe urâte și-au crezut că pentru aceasta mintenaș vor căpăta o cutie de bomboane, îi vor săruta și vor strânge în brațe pentru ispravă și-i mai laudă și în gazetă.

Tândală: Nu spune doară n'or fi tocmai așa de proști?

Păcală: Da ce poți ști, că doară altceva nu poți crede despre ei când îi vezi că s'or mâniat, să vede că ei s'au așteptat ca în loc de judecată aspră să fi stat toți cu mâinile în sân și să le fi suferit nelegiuirile lor.

Tândală: După cum spui tu așa să vede, apoi atunci nici nu-s vrednici să mai vorbim de ei ci să-i lăsăm în plata Domnului.

Păcală: Atunci la revedere Tândălici.

Tândală: La revedere Păcălici pe săptămâna viitoare ca să-mi spui noutățile de prin județ!

Bumbușcă.

Un pian

modern de vânzare,

adresa la administrația ziarului.

De vânzare

1 Timbală în cea mai bună stare.

Adresa la administrația ziarului.

M. STERN

Magazin de Textile și Încălță minte cel mai eficient izvor.

au sosit stoffe și tot felul de articole de textile.

Sandale de dame și domni.

Pantofi de dame, domni și de copii, cele mai elegante asortimente.

Magazinul de mode

CAROL ZOBEL

oferă onoratul public un mare asortiment de:

cravate ultima modă, gulere, cămăși, pălării, pantofi pt. bărbați dame și copii

cu prețuri solide

Cetiți și răspândiți „SOLIA”